

Sygn. akt IV CSK 394/13

## POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa E. D.  
przeciwko Gminie O.  
o zapłatę,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 18 grudnia 2013 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej powódki  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]  
z dnia 8 marca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym.**

## UZASADNIENIE

Określone w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powódka E. D. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 marca 2013 r. wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania oparła na przesłankach wskazanych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Szczegółowa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające, zdaniem skarżącej, na potrzebie wykładni art. 417 k.c. w zw. z art. 207 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (obecnie jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm., dalej: „u.g.n.”), które sprowadza się do oceny, czy w następstwie bezprawnego zaniechania organu administracji publicznej, który pomimo złożenia przez posiadacza prawidłowego i spełniającego wszelkie ustawowe przesłanki z art. 207 u.g.n. wniosku, uchylił się od oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste, a obywatel poniósł z tego tytułu szkodę majątkową, to czy takie zaniechanie organu rodzi po jego stronie odpowiedzialność odszkodowawczą na gruncie art. 417 k.c. Istotne zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, to zagadnienie nowe, dotychczas nierozwiązane w orzecznictwie lub doktrynie prawa, albo budzące rozbieżności w orzecznictwie, którego rozwiązanie może przyczynić się do rozwoju orzecznictwa i nauki prawa. Ponadto przedstawione zagadnienie prawne powinno

być przydatne dla rozstrzygnięcia wniesionej skargi kasacyjnej. Przesłanek tych nie spełnia zagadnienie prawne sformułowane w skardze kasacyjnej, które w swojej konstrukcji zakłada, że w sprawie są spełnione przesłanki odpowiedzialności przewidziane w art. 417 k.c., tj. bezprawne działanie organu administracji publicznej (wskutek bezprawnego zaniechania organu administracji publicznej) oraz szkoda. W takim ujęciu oczywistym jest, że o ile zachodzi także adekwatny związek przyczynowy – który nie jest przedmiotem tego zagadnienia – zachodzą także przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej przewidziane w art. 417 k.c. Tak sformułowane zagadnienie nie zawiera żadnego istotnego problemu prawnego i pomija istotę problemu polegającą na tym, czy zawsze, bez względu na okoliczności towarzyszące złożonemu wnioskowi na podstawie art. 207 u.g.n., odmowa uwzględnienia tego wniosku przez jednostkę samorządu terytorialnego i walenie się w spór sądowy z wnioskodawcą co do zasadności zgłoszonego roszczenia, może być uznane za działanie bezprawne w rozumieniu art. 417 k.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania abstrahuje także od tego, że na łączną dochodzoną w sprawie kwotę 103.748,29 zł składały się dwa roszczenia, w tym o zapłatę kwoty 93.748,29 zł tytułem zwrotu nienależnego świadczenia. Podstawą prawną rozstrzygnięcia obu Sądów – gdyż Sąd Apelacyjny podzielił także ocenę Sądu Okręgowego – odnośnie do tego żądania stanowiły przepisy o nienależnym świadczeniu (art. 410 k.c.) w związku z przepisami o ochronie własności, tj. art. 230 w zw. z art. 224 § 2 i art. 225 k.c. Sądy *meriti*, oddalając w tej części powództwo, uznały, że dopóki nie nastąpiło ustanowienie na rzecz powódki prawa użytkowania wieczystego, dopóty nie mogła być ona uznana za posiadacza w dobrej wierze, co w konsekwencji uprawniało pozwaną Gminę do żądania od powódki wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, a w konsekwencji żądanie jego zwrotu jako świadczenia nienależnego było niezasadne. Powyższe oznacza, że podstawą prawną rozstrzygnięcia obu Sądów w przedmiocie żądania zapłaty kwoty 93.748,29 zł nie stanowiły przepisy o odpowiedzialności odszkodowawczej. Kwestia istnienia bądź braku bezprawności zaniechania pozwanej Gminy, jako jednego z elementów odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 417 k.c. nie była więc przesłanką, która miała wpływ na rozstrzygnięcie w przedmiocie żądania zwrotu nienależnego świadczenia.

Dodać należy, iż skarga kasacyjna nie zawiera zarzutów dotyczących błędnego lub niewłaściwego zastosowania przepisów art. 410 k.c. w zw. z przepisami o ochronie własności, tj. art. 230 w zw. z art. 224 § 2 i art. 225 k.c., w zakresie dotyczącym żądania zapłaty kwoty 93.748,29 zł. Skarżąca nie wykazała zatem, aby w tym zakresie przedstawione w skardze zagadnienie prawne miało znaczenie dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Odnośnie zaś do pozostałej części dochodzonego roszczenia - o zapłatę odszkodowania w kwocie 10.000 zł, ocenianego na podstawie art. 417 k.c. w zw. z art. 207 u.g.n. uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pomija, że przyczyną oddalenia powództwa odszkodowawczego przez sądy *meriti* była nie tylko ocena, że w sprawie nie wykazano bezprawnego zaniechania pozwanej Gminy, lecz także to, iż powódka nie wykazała wysokości roszczenia odszkodowawczego. W tym bowiem zakresie Sąd Apelacyjny również nie zakwestionował zasadności stanowiska zajętego przez Sąd pierwszej instancji. Tymczasem skarga kasacyjna w swoich podstawach - które zgodnie z art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c. wyznaczają zakres kontroli kasacyjnej - nie zawiera zarzutów, które pozwalałyby objąć tę ocenę zakresem kontroli Sądu Najwyższego. W konsekwencji nawet pozytywne dla powódki rozstrzygnięcie przedstawionego w skardze kasacyjnej zagadnienia prawnego - pomijając wyjaśnioną na wstępie jego wadę - nie mogłoby skutkować uwzględnieniem skargi kasacyjnej.

Skarga kasacyjna nie jest również oczywiście uzasadniona, co ma miejsce wówczas, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Taka sytuacja nie zachodzi w odniesieniu do zaskarżonego skargą kasacyjną orzeczenia. Nie można bowiem oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wiązać z zarzutem naruszenia art. 417 k.c. w zw. z art. 207 u.g.n. oraz art. 2 i art. 7

Konstytucji, skoro sama skarżąca uznała, że na tle wykładni tych przepisów występuje istotne zagadnienie prawne. Wprawdzie może budzić wątpliwości kategoryczne stanowisko, że korzystanie z prawa do obrony realizowanego w postępowaniu sądowym przez jednostkę samorządu terytorialnego przeciwko roszczeniu wynikającemu z ustawy wyłącza bezprawność zaniechania tej jednostki, jednakże stanowiska tego nie można uznać za oczywiście bezzasadnego przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności ustalonych w sprawie. Nie można również przyjąć, aby oczywiście uzasadniony był zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. albowiem Sąd drugiej instancji, nie przyjął wbrew skutkom wynikającym z prawomocnych wyroków Sądu Rejonowego i Okręgowego w O., iż powódce nie przysługiwało usprawiedliwione roszczenie na podstawie art. 207 ust. 1 u.g.n., lecz że powódka sformułowała oparte na tym przepisie żądanie w stosunku do pozwanej Gminy w sposób umożliwiający jego uwzględnienie dopiero w trakcie trwania postępowań, w których te orzeczenia zapadły.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c. oraz przy uwzględnieniu przepisów § 12 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

aw

jw